

5. Halling-Sørensen B., Nors Nielsen S., Lanzky P.F., Ingerslev F., Holten Lützhøft H.C., Jørgensen S.E., 1998 – Occurrence, fate and effects of pharmaceutical substances in the environment – a review. *Chemosphere* 36, 357-393. 6. Jensen H.H., Hayes D.J., 2014 – Impact of Denmark's ban on antimicrobials for growth promotion. *Current Opinion in Microbiology* 19, 30-36. 7. Khachatourians G.G., 1998 – Agricultural use of antibiotics and the evolution and transfer of antibiotic-resistant bacteria. *CMAJ* 159, 1129-1136. 8. Maynou G., Bach A., Terré M., 2017 – Feeding of waste milk to Holstein calves affects antimicrobial resistance of *Escherichia coli* and *Pasteurella multocida* isolated from fecal and nasal swabs. *J. Dairy Sci.* 100, 2682-2694. 9. Moellering R.C., 2011 – Advances in Antibacterial Therapy. *Transplantation Proceedings* 43, 2441-2442. 10. Przeniosło-Siwczyńska

M., Kwiatek K., 2013 – Dlaczego zakazano stosowania w żywieniu zwierząt antybiotyków stymulatorów wzrostu? *Życie Wet.* 88, 104-108. 11. Shea K.M., 2003 – Antibiotic resistance: what is the impact of agricultural uses of antibiotics on children's health? *Pediatrics* 112, 253-258. 12. Soulsby L., 2007 – Antimicrobials and animal health: a fascinating nexus. *J. Antimicrobial Chemotherapy* 60, 77-78. 13. Wolters B., Widyasari-Mehta A., Kreuzig R., Smalla K., 2016 – Contaminations of organic fertilizers with antibiotic residues, resistance genes, and mobile genetic elements mirroring antibiotic use in livestock? *Applied Microbiology and Biotechnology* 100, 9343-9353. 14. Zhao M., Xie K.-Z., Guo H.-S., Li A.-H., Xie X., Zhang G.-X., Dai G.-J., Wang J.-Y., 2015 – Residue depletion of ampicillin in eggs. *Journal of Veterinary Pharmacology and Therapeutics* 38, 508-512.

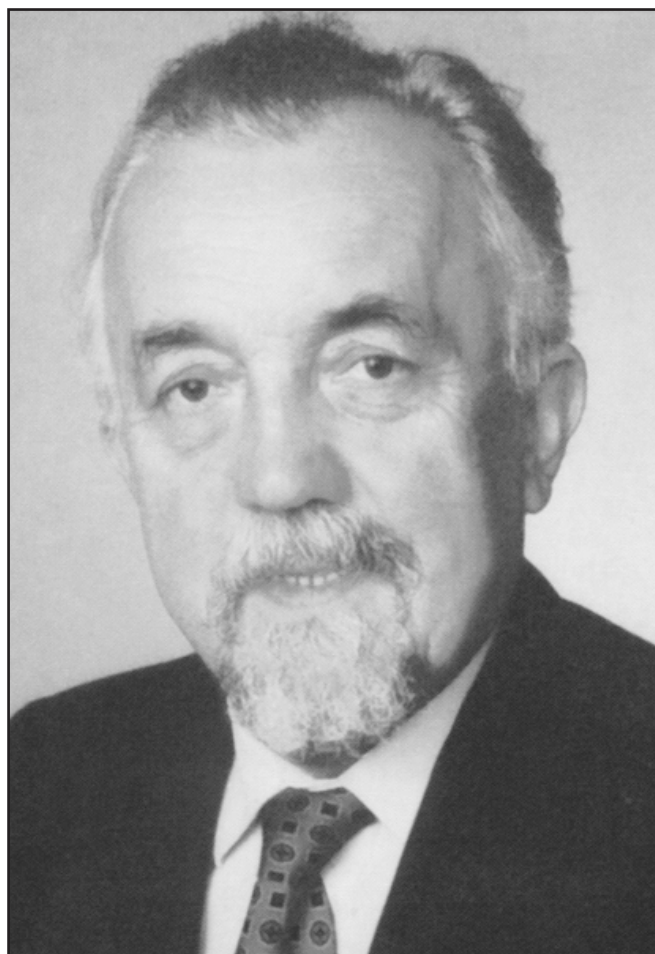
Wspomnienie o Profesorze Henryku Jasiorowskim

W dniu 16 sierpnia 2017 roku zmarł w wieku 91 lat prof. Henryk Jasiorowski – nasz Profesor i Przyjaciel.

Urodził się i wychował w Grójcu, w zamożnej rodzinie rzemieślniczo-rolniczej. Z tym sadowniczym zagłębiem związany był do końca życia, prowadząc na emeryturze, wraz z rodziną, duże nowoczesne gospodarstwo sadowniczo-hodowlane, utrzymujące ok. 100 krów mięsnych z przychówkiem.

Był absolwentem Wydziału Rolniczego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, z wyraźnie sprecyzowaną specjalnością z zakresu genetyki i hodowli bydła oraz szeroko rozumianej produkcji zwierzęcej. Poszczególne etapy rozwoju naukowego to: 1951 rok – magister rolnictwa na Wydziale Rolniczym SGGW w zakresie produkcji zwierzęcej (praca magisterska pod kierunkiem prof. Władysława Hermana dotyczyła aklimatyzacji bydła holsztyńsko-fryzyjskiego, które w ramach darów UNRRA trafiło do obór SGGW); 1956 – stopień doktora w SGGW po obronie pracy doktorskiej pt. „Niektóre produkcyjne i fizjologiczne aspekty żywienia owiec różną ilością białka” wykonanej pod kierunkiem prof. Mieczysława Czai; 1961 – stopień doktora habilitowanego w SGGW uzyskany na podstawie syntezy badań w zakresie znaczenia stosunku cukrów do białek w paszach zielonych wykorzystywanych w żywieniu przeżuwaczy; 1967 – tytuł profesora nadzwyczajnego w trakcie zatrudnienia w Zakładzie Hodowli Doświadczalnej Zwierząt PAN w Jastrzębcu; 1977 – doktor *honoris causa* Uniwersytetu Hohenheim, Niemcy; 1978 – tytuł profesora zwyczajnego, zatrudnienie w SGGW; 1988 – członek Hiszpańskiej Królewskiej Akademii Nauk Weterynaryjnych; 1990 – doktor *honoris causa* Akademii Rolniczej w Lublinie; 1991 – członek zagraniczny Rosyjskiej Akademii Nauk Rolniczych; 1993 – członek korespondent Włoskiej Akademii Nauk; 1996 – członek Słowackiej Akademii Nauk Rolniczych; 1996 – doktor *honoris causa* SGGW; 2002 – doktor *honoris causa* Akademii Rolniczej we Wrocławiu.

Pierwsze badania Henryka Jasiorowskiego (1958-1968) dotyczyły fizjologii trawienia u przeżuwaczy. Specjalny nacisk położony na procesy dezaminacji w żwaczku oraz wartość różnych białek. Działalność naukowa w latach 1963-1968 dotyczyła fizjologicznych aspektów żywienia cieląt w okresie wychowu i opasu. Badał system opasu cieląt na tzw. białe mięso i opracował technologię zastosowania polskich preparatów mlekozastępczych. W 1974 roku zainicjował międzynarodowy program porównania różnych odmian bydła fryzyjskiego. Ten eksperyment, który był bez wątpienia największym na świecie, obejmował 10 odmian bydła fryzyjskiego pochodzącego

z najbardziej rozwiniętych krajów świata i 30 000 polskich krów czarno-białych. Wyniki tych badań były opublikowane we wszystkich znaczących czasopismach naukowych oraz w specjalnie wydanej przez FAO w 1988 roku książce, podkreślającej ich znaczenie dla światowej hodowli bydła czarno-białego, a w Polsce – w monografii „Międzynarodowe badania nad porównaniem bydła fryzyjskiego”. Jest to jedno z najczęściej cytowanych na świecie polskich doświadczeń z zakresu hodowli bydła.

W okresie pracy w FAO, w latach 1969-1975 i 1984-1990, opublikował wiele prac na temat produkcji zwierzęcej w świecie. Liczne referaty wygłaszane na kongresach dotyczyły polityki w różnych regionach świata w zakresie rozwoju gospodarczego, ze szczególnym uwzględnieniem rolnictwa i pro-

dukcji zwierzęcej. W 1982 roku, na wiele lat przed wprowadzeniem w Polsce nowej normy na mleko, rozpoczął realizację zakrojonego na szeroką skalę 6-letniego Projektu FAO POL81/006 „Polepszenie produkcji i jakości mleka”. Po powrocie do kraju w 1990 roku opublikował wiele prac na temat polityki rolnej i problemów rozwoju naszego rolnictwa. Był pomysłodawcą i współorganizatorem organizowanych przez FAO i Europejską Federację Zootechniczną (EAAP) międzynarodowych spotkań na temat „Sektor produkcji zwierzęcej w Europie Środkowej i Wschodniej w świetle politycznych i gospodarczych przeobrażeń”. W ich ramach odbyły się 3 sesje (Budapeszt – 1991, Berlin – 1992, Warszawa – 1993), w których uczestniczyli przedstawiciele ponad 20 krajów. Od 1991 roku profesor Jasiorowski był koordynatorem szeroko zakrojonych prac nad oceną przydatności włoskich ras bydła mięsnego do poprawy użyteczności mięsnej polskiego bydła czarno-białego. Był inicjatorem, głównym autorem i realizatorem „Programu rozwoju hodowli bydła mięsnego w Polsce”, przyjętego przez Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w 1995 roku. Był także pomysłodawcą i krajowym koordynatorem realizowanego w latach 1997-1998 Projektu FAO TCP/POL/6612 „Pomoc w przygotowaniu planów restrukturyzacji produkcji zwierzęcej”.

Zorganizował i prowadził studia doktoranckie w SGGW. Był promotorem 26 prac doktorskich i wielu prac dyplomowych, wychowawcą wielu profesorów, kierowników jednostek naukowych, dyrektorów i prezesów pełniących eksponowane funkcje w jednostkach administracji centralnej. Prowadził gościnnie wykłady i odczyty na uniwersytetach w kraju i za granicą.

Opublikowane prace naukowe i popularyzujące szeroko rozumianą wiedzę rolniczą obejmują 517 pozycji, w tym: publikacje naukowe – 163, książki i wydawnictwa zwarte – 38, referaty wygłoszone na międzynarodowych i krajowych sympozjach – 70.

Bardzo dużej aktywności naukowej towarzyszyła praca organizacyjna na wielu eksponowanych kierowniczych stanowiskach w kraju i poza jego granicami: 1955-1960 – asystent w Zakładzie Hodowli Doświadczalnej Zwierząt PAN, 1961-1969 – kierownik Zakładu Hodowli Doświadczalnej Zwierząt PAN, 1969-1975 – zastępca sekretarza naukowego V Wydziału PAN, 1969-1975 i 1984-1990 – dyrektor Departamentu Produkcji Zwierzęcej i Weterynarii FAO w Rzymie, 1975-1981 – rektor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, 1976-1979 – kierownik Zakładu Hodowli Bydła w SGGW, 1979-1984 – dyrektor Instytutu Hodowli Bydła i Produkcji Mleka w SGGW, 1990-1996 – p.o. zastępcy dyrektora generalnego FAO ds. Rolnictwa. W każdej kierowanej jednostce osobowość Profesora wywarła swoje piętno. Na każdym z zajmowanych stanowisk Jego działalność nie ograniczała się do administrowania jednostką. Główny nacisk kierował na rozwój pracowników, rozbudowę i modernizację bazy materialnej i rozwój współpracy z wiodącymi jednostkami krajowymi i zagranicznymi.

Wymiernym dowodem uznania przez gremia naukowe i administrację hodowlaną było honorowe pełnienie z wyboru bardzo wielu szacownych i odpowiedzialnych funkcji w organizacjach krajowych i zagranicznych: 1964 – przewodniczący Krajowej Komisji Mleczarskiej w Polsce, 1960-1983 – członek Naukowej Komisji Doradczej przy Ministrze Rolnictwa, 1965-1969 – członek Rady Naukowej Instytutu Zootechniki, 1967-1969 – wiceprezes Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, 1969-1983 – członek Rady Naukowej Instytutu Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN, 1975-1983 – członek Rady Naukowej Instytutu Zootechniki, 1976-1998 – prezydent Profesorskiego Klubu Hodowców Bydła, 1978-1982 – wiceprezydent Międzynarodowej Federacji Mleczarskiej (IDF), 1978-1982 – wiceprezydent Komisji Hodowli Bydła Europejskiej Federacji Zootechnicznej (EAAP), 1979-1983 – przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Mleczarstwa, 1990-1995 – przewodniczący Rady Hodowlanej przy Centralnej Stacji Hodowli Zwierząt, 1990-1994 – członek Rady Wykonawczej Europejskiej Federacji Zootechnicznej (EAAP), 1992-1999 – przedstawiciel na

Europę Środkową i Wschodnią Międzynarodowej Fundacji Heifer Project International (USA), 1993-2007 – przewodniczący Profesorskiego Klubu Dyskusyjnego „Wieś i Rolnictwo”, 1994-2000 – prezes krajowego Związku Hodowców Bydła Mięsnego, a od 2007 roku honorowy prezes Polskiego Związku Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego, 1997-1998 – krajowy koordynator Projektu FAO TCP/POL/6612: „Pomoc w przygotowaniu planów restrukturyzacji produkcji zwierzęcej”, 1999-2005 – członek Grupy Doradczej ds. Rolnictwa przy Prezydencie RP, 1999-2006 – członek Zespołu Ekspertów ds. Rolnictwa i Modernizacji Terenów Wiejskich przy Marszałku Województwa Mazowieckiego, 1999-2004 – członek Rady Fundacji „Rozwój SGGW”, 2002-2008 – wiceprzewodniczący Krajowej Federacji Producentów Rolnych.

Profesor Henryk Jasiorowski był laureatem wielu nagród i wyróżnień za osiągnięcia naukowe i dydaktyczne, nadanych przez: Polską Akademię Nauk, Ministra Nauki, Oświaty i Szkolnictwa Wyższego, Ministra Edukacji Narodowej, Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz JM Rektora Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Posiadał odznaczenia: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1969), Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (1977), Zasłużony Nauczyciel PRL (1981), Krzyż Partyzancki (1982), Medal Zwycięstwa i Wolności 1945 roku (1982), Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski (1999), Medal PAN im. Michała Oczapowskiego, Medal Instytutu Agronomicznego w Marymoncie (2008), Medal „200 lat od Marymontu do Ursynowa” (2016). Wyróżniony był także wieloma nagrodami zagranicznymi, z których należy wymienić: „Golden Egg” (Włochy) – nagroda za wybitne osiągnięcia naukowe, „Medal Europejskiej Federacji Zootechnicznej” – za wybitne zasługi dla współpracy międzynarodowej, „Dan West Award” (USA) – za wybitne zasługi dla humanitarnej organizacji Heifer Project International, medal okolicznościowy z okazji 50-lecia ONZ za wybitne zasługi dla tej organizacji.

Rekapituluując, należy dodać, że przedstawiony olbrzymi dorobek naukowy, organizacyjny i wychowawczy Pana Profesora jest tylko częścią Jego wkładu w rozwój nauki i praktyki rolniczej, kształcenie kadr naukowych, promowanie młodych pracowników naukowych i kreowanie polityki rolnej.

Dla Polski granice Europy zostały otwarte w 2004 roku. Dla pracowników SGGW granice Europy i świata zostały otwarte w 1975 roku, kiedy to Profesor Henryk Jasiorowski został rektorem tej uczelni. Dzięki życzliwości Pana Profesora i Jego licznym kontaktom z nauką światową, wielu młodych pracowników odbyło staże naukowe i zawodowe w wiodących w świecie ośrodkach naukowych. Dzięki Panu Profesorowi wiele osób powołano na intratne wówczas stanowiska ekspertów FAO w krajach rozwijających się.

Imponującemu dorobkowi naukowemu, organizacyjnemu i dydaktyczno-wychowawczemu towarzyszyła szlachetność charakteru, etyka, kultura osobista, życzliwość i pomoc tym, którzy na nią zasługiwali. Godna podziwu i uznania jest wręcz niespotykana aktywność i determinacja działania nie od święta, ale na co dzień. Profesor nie znosił stagnacji. Gdy zbliżała się do końca realizacja programu, zadania, to myślał już o następnych przedsięwzięciach. Miał głowę pełną pomysłów, a co ważniejsze – metod ich realizacji. Hołdował zasadzie: „mierz siły na zamiary, a nie zamiar według sił”. Ta aktywność towarzyszyła Profesorowi do końca długiego, ale i tak zbyt krótkiego życia. Dowodem na to są liczne artykuły, pisane z troską o rozwój nauki, rolnictwa i hodowli oraz ostatnia książka „Moje rektorskie idee, zamierzenia i dokonania”, wydana w wieku 91 lat, tuż przed odejściem. W wieku 70 lat, gdy inni przechodzą albo już dawno są na emeryturze, Profesor nabył i rozwijał siłami rodzinnymi wspomniane wcześniej duże wzorcowe gospodarstwo sadowniczo-hodowlane.

Ludzie odchodzą, a ich czyny i pamięć o nich pozostają. Mądra maksyma mówi, że ludzie żyją dopóty, dopóki inni o nich pamiętają. My o Panu Profesorze pamiętać będziemy.

Henryk Grodzki, Tomasz Przysucha